

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Vesel pojav smotrenega notranjega dela narodno-napredne stranke.

Včeraj zvečer se je zaključil izobraževalno-politični tečaj narodno-napredne stranke. Mirno, brez hrupa, so se skozi 7 tednov vršila vsak teden po tri večere predavanja, kojih namen je bil sistematično in smotreno poglobiti politično izobrazbo slušateljev. Na 17 predavateljskih večerih so govorniki prednašali 34 ur najzanimivejše in najpotrebnejše predmete iz raznih kulturnih, gospodarskih, socialnih in političnih disciplin. Zanimiva so ta temata in ker še niso bila priobčena, je prav, da jih tu imenujemo. Dr. Pestotnik je uvodoma predaval o socialnih teorijah pozneje pa imel govorniško šolo, prof. Breznik je govoril o politični zgodovini Slovencev, dr. Fetič-Frankheim o razvoju avstrijske ustave do l. 1876., Lotrič o avstrijskem parlamentu po l. 1867., dr. Lipold o občinski in deželni upravi ter o volilnem redu za deželni zbor, doktor Lavš o zadružništvu, Ribnikar o razvoju, bistvu in organizaciji klerikalizma ter o pravicah za volitve, reklamacije, agitacije, volilni red za Ljubljano in kmečke občine, doktor Ravnihar o načelni razliki med sedanjimi tremi strankami, Neimenovan o obrtniškem vprašanju v Avstriji s posebnim ozirom na nas, prof. Reisner o ustanavljanju in upravi političnih izobraževalnih društev, Pustoslavšek o časopisju in dopisovanju, dr. Lavrenčič o zborovalnem in društvenem zakonu. Tečaj je vodil profesor dr. Pavel Pestotnik, ki je lahko zadovoljen in ponosen, da se mu je izpeljala prepotrebna ideja tako posrečila. Tečaj je obiskovalo 59 različnih gospodov in 8 dam. Na vseh 17 predavateljskih večerih je bilo 397 slušateljev. Povprečen obisk na vsak večer znaša 23,4 slušateljev. 6 slušatelj je slušalo vseh 34 predavateljskih ur, 3 slušatelji 32, 10 slušateljev od 20—30 ur, 5 slušateljev 10—20, ostali pa pod deset predavateljskih ur.

Uspeh izobraževalnega-političnega tečaja ne more izostati. Kakor so v sokolstvu vadi- teljski tečaji neobhodno potrebni, kakor je na vseh drugih poljih vsak stalen napredek brez izobraževalne poglobitve nemogoč, ravnotako se more in mora prava politika opirati le na krepko kulturno podlago. Prvi poizkus je izobraževalno-političen tečaj narodno-napredne stranke, a obenem je že plod marljivega in vstrajnega notranjega dela. Treba le tečaje ponoviti, tečaje prirediti tudi po mestih in tr- gih na deželi za meščane in tržane, treba pa tudi tečajev za kmetško ljudstvo in v naprednih vrstah mora vzrasti tak naraščaj, da bo zmagal vse ovire in vsa nasprotstva. Narodno-napred- na stranka se očividno zaveda svoje naloge. Mirno, a nevzdržema naj deluje v začrtani smeri dalje in njeno pomlajenje, njena okrepitev mora priti. Z njo pa pride prerojenje našega ljudstva, vstajenje našega naroda.

Zahtevajte „Dan“ po vseh go-
stilnah, kavarnah, brivnicah,
bralnih društvih in čitalnicah!

LISTEK.

Relikvija Napoleona III.

»Onega zavitek žid zjutraj ni vzel seboj, pustil ga je tukaj; ni se nadejal, da bo ubit, bal se je samo, da pade v roke francoski vladi, pa se je moral zaradi varnosti iznebiti zavitka.«
»Ali ga je morda uničil? O ne, kar človek tako težko pridobi, tega ne bo tako lahko uničil.«
»Edelstein je naposled računal s tem, da bo preiskava proti njemu brezuspešna in da se mu pozneje kdaj posreči, vrniti se v gostilno k »Dobremu angelu«. Tu prenoči zopet in v za- me zavitek seboj.«
»Ali iskati moram dalje. Vztrajnost vodi do cilja. Ostajam pri tem, da moram najti zavitek.«
Holmes je vzel zopet svečo z mize in je po- svetil po stenah.
Tu ni bilo nikakih slik; bile so vse gladke, in, kakor že omenjeno, prevlečene s staromod- nimi tapetami. Na njih ni bilo nikjer najti nikak- globline, kjer bi človek mogel slutiti kako skri- vališče.
Ali mahoma, ko je posvetil detektiv po me- stu nad zofa, se je stresel.
Tih nasmeh mu je zaigral okrog usten, nje- gova desnica pa je dvignila in je pokazala na mesto v steni, kjer je bila tapeta za dve dlani široko nekoliko vzvišena nad steno.
»Našel sem ga,« je vzkliznil Sherlock Hol- mes.
»Sicer še ni v mojih rokah, ali že sedaj trdim, da sem ga našel. Ta grapa v tapeti se ni mogla narediti sama, nego je umetno naprav- ljena.«
»In glej, nad to grapo je tudi majhna luk- nica, ravno dosti velika, da gre vanjo žebelj.

Proč z malodušnostjo!

Meškovi »Naši narodni grehi« so našo žurnalistiko neprimerno razhudili. Kar od vseh strani padajo po njem batine, ker se je predrznil kot beletrist in duhovnik javno ob- soditi naše časopisje. Če se je nad njim razko- račil »Slovenec«, ni nič čudnega. Saj je imel on odmerjen največji in le prezasluzeni delež. Da pa je »Slovenec« sekundiral »Slov. Na- rod« kot zastopnik naprednega časopisja, je nekaj, česar menda ni nihče pričakoval, ko je čital Meškovo članek. In ta vzajemnost v na- padu na koroškega rojaka dveh sicer si tako sovražno nasprotujočih listov je kaj žalostna slika za nas Slovence, posebej še za napredno časopisje. Ne razpravljali bi o tem dalje, a za- govor, s katerim zavrača Narodov člankar v »Gospodine sa suncobranom« Meškovo oči- tanje, je tak, da se ga ne more in ne sme pre- zreti.

Gotovo je, da obmejni Slovenci, ki živimo z Nemci v neposrednem stiku in čutimo po- teh nam prizadete krivice sami na lastnem telesu, spoznavamo in vidimo v boju za naše narodno pravo veliko bolj in veliko natančneje, kje in kako se od naše strani gre- ši, kakor pa spoznava to recimo kak Ljub- ljančan, ki o vseh nemških krivicah le — sliši praviti. To, kar je zapisal Meško v »Naših na- rodnihih grehih« ni samo njegovo lastno pre- pričanje in le njegova sodba, ampak prepri- čanje in sodba nešteto Slovencev ob meji, ki čitajo naše časopise. Tedaj tudi batine, ki sta jih slovenska dnevnikarja v svoji zajednosti namenila Mešku radi njegove javne obsodbe, ne zadenejo samo Meška, ampak vse one Slo- vence, ki se z bojno taktiko našega časopisja v narodnem oziru upravičeno ne morejo stri- njati.

Narodov člankar očita Mešku užajeno sa- moljubje; a ravno ta nagib je dal njemu v ro- ke kol, s katerim vpleta po Mešku in drugih Slovenceh, ker imajo svoje presodke o slo- venskem časopisju.

Meško v svoji razpravi ni imenoval no- benega lista, nobene stranke, čemu mu torej napreden list odgovarja, ako ni kriv?
Hudo krivico bi delali naprednemu časo- pisju, če bi ga stavili, kar se tiče borenja za naše narodne pravice, v jedno vrsto s kleri- kalnimi listi. Marsikaj pa se je v narodnem oziru tudi pri njem grešilo, in se še greši, če tudi ne v toliki meri. Bralci v Ljubljani pa morda tega ne opazijo, opazimo pa to mi, ki nas sovražnik s svojim bičem danzadnem budi iz narodne otrpljenosti in zaspanosti.

Narodov člankar se sklicuje na »tri veli- kanske« ovire, ki so krive, da rezultati dela naprednega časopisja za narodno stvar niso večji in sijajnejši. Da, če vidi slovensko časo- pisje v narodnem boju take strahove, kakor jih našteva Narodov člankar v svojem »Gospo- dine sa suncobranom«; tedaj se res ni čuditi, da Slovenci nikamor ne pridemo.

Res je, da smo Slovenci majhen, materi- jalno in kulturno slaboten narod, kakor pravi Narodov člankar. Neresnica pa je, da bi že to dejstvo samo jemalo ljudem ponos, podiralo zavednost in širilo antipatijo. Pač pa dela to naše časopisje, ki sugerira svojim bralcem malodušnost. Saj ravno zato, ker smo mi maj- hen, malo uvažen narod, je nam treba toliko več poguma, več vstrajne delavnosti in neo- mahljive žilavosti. In dolžnost našega časo- pisja je, da nas k temu spodbuja, ne pa da nas

s svojimi uredniškimi predsodki od tega od- vrača.

Res je, da doživljamo Slovenci danzad- nem razočaranja, da rezultati našega dela ne odgovarjajo vsikdar našemu naporu in našim žrtvam, toda ali naj vsled tega že sami nad sabo obupamo. Naj radi tega denemo roke navskriž in mirno čakamo, kdaj bo slednji nas izgnil iz površja? Časopis, ki je uravnil svojo taktiko po tem načelu; **narodno greši.**

Res je tudi, da nam v narodnem oziru klerikalizem neizmerno škoduje, a da pa bi bil klerikalizem tako velikanska ovira, kakor si to misli Narodov člankar, pa vendar ni res. Da se more tudi proti temu zlu z uspehom bo- riti, nam dokazujejo pretečene volitve v Ljub- ljani in ponekod na deželi.

Proč tedaj iz časopisja z vsako maloduš- nostjo! S sistematičnim delom, s previdno in pametno taktiko se da tudi z malimi močmi dostikrat mnogo doseči. Treba je le resne vo- lje in poguma. Da pa se delo malega in slabot- nega ne ceni v jednaki meri, kakor mogočnega bogatina, to ni v narodnem oziru le tu pri nas ampak tudi povsod drugod. In če bi se naši predniki bili postavili na stališče, ki ga zav- zema člankar v svojem »Gospodine sa suncob- ranom«, bi mi Slovenci danes ne imeli niti svoje literature, niti svojega jezika. Zdelo se mi je potrebno napisati te vrstice z najbolj- šim namenom, da koristim narodni stvari. Stori sem pa to tudi raditega, da slovenska javnost, zlasti napredna, izprevidi, da ima Meško prav glede tega, kar je napisal v član- ku »Naši narodni grehi«.

Obmejni Slovenec.

SPLOŠNI PREGLED.

Parlamentarno. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da se snide državni zbor k rednemu zasedanju v zadnjih dnevih februarja ali pa za- četkom marca. V istem času bodo zborovale tu- di delegacije, tako da se bo vršilo zasedanje obeh korporacij v istem času. Letošnja pomlad bo torej velike politične važnosti, ker delega- cije same imajo rešiti veliko važnih vprašanj, nič manj pomembno pa ne bo parlamentarno zasedanje, ki se bo v njem razpravljala bramb- na predloga, a na vrsto pridejo tudi davčne predloge. Do zasedanja pa bo zborovale odsek za socialno zavarovanje, kakor tudi podobor davčnega odseka, ki je sklican za ponedeljek k seji, na dnevnem redu te seje je volitev pod- predsednika ter tajnika, razdelitev poročil in ge- neralna debata o reformi davka na poslopja.

Narodna stranka na Štajerskem je priredila 6. in 7. t. m. štiri velike shode, na katerih se je razpravljalo o štajerskem deželnem zboru. Na- predni volilci so se izrekli **proti obstrukciji**. Za 16. januarja je sklican deželni zbor k zasedanju. Klerikalci hočejo razpust, da bi s prikupljivo parolo proti zvišanju deželnih doklad šli v vo- lilni boj.

Ruska politika v Aziji. Ruska vlada je na- znanila kitajski, da mora ta brezpogojno prizna- ti neodvisnost Mongolske, ki se je proglasila kot neodvisna pod vodstvom Hutektuja dne 29. decembra 1911. Obenem Rusija izjavlja, da bo podpirala Mongolsko v slučaju notranjih kon- fiktov in v ta namen sezidala železnično progo iz Kiachto v Urgo. Kitajska mora odstraniti iz Mongolske vse svoje čete in prepovedati kitaj- sko naseljevanje v novi državi, Kitajska ima pravico nadzorovati le zunanje zadeve Mon-

golske. Vsled zmešnjav na Kitajskem še na ru- sko noto ni nobenega odgovora, a skoro gotovo je, da se Kitajska ne bo mogla ustavljati. Ta ru- ska nota je duhovita diplomatska poteza. Rusi- ja ve namreč popolnoma dobro, da mnogi knezi in veljaki v Mongolski, ki so medsebojno v naj- večjem sovražstvu, ne bodo dolgo prenašali nad- gospodarstva Hutektuja, da so torej notranji ne- miri in boji popolnoma gotovi. Zato si je pa Ru- sija pridržala nadzorstvo notranjih razmer, da more v slučaju nemirov posredovati. In takrat bo tudi nehala samostojnost Mongolske! Temu so dokaz dogodki v Perziji, kjer je Rusija za- čela s tisto taktiko. V diplomatskih krogih se splošno povdarja odločnost in brezobzirnost ru- ske diplomacije, ki brezobzirno izrablja sedanji kritični mednarodni položaj in to tudi proti svo- jim prijateljem Angliji in Japonski.

Maroko. Pod predsedstvom predsednika francoske republike Fallièresa se je vršil v Pa- rizu svet deželne obrambe, ki se je pečal z vo- jaškimi pripravami v Maroku. Vlada je za- htevala, da mora biti Maroko vedno priprav- len na odpor, da se ne bi kdaj zgodila kaka pre- senecenja, zato mora biti v prvih letih tam stal- na posadka in sicer ne pod 60.000 do 80.000 mož. Ker pa francoska v Evropi ne more pogre- šati tako velikega števila moštva, je treba na drug način urediti rekrutiranje vojaštva za Ma- roko. Svet deželne obrambe je zato sklenil, da strokovnjaki izdelajo načrt in ga predlože vladi, a to v najkrajšem času, ker je stvar jako nujna.

DNEVNI PREGLED.

Najboljši znaki dobrega dnevnika so, če se pridno oglašajo naročniki. »Dan« je pač lah- ko zadovoljen s takim začetkom. Posebno nas veseli, da je napredno učiteljstvo v tako obil- nem številu pristopilo v krog stalnih naročni- kov »Dneva«. Njih laskava priznanja so nam priča, da je Učit. tiskarna zadelala pravo, ko je pričela v lastni režiji izdajati dnevnik. Naše so- mišljenike, osobito med učiteljstvom prosimo, da stopijo v krog poročevalcev »Dneva« in nam poročajo o vseh važnejših dogodkih svojega okraja. A prosimo: resnično in stvarno!

Čenjenim naročnikom »Dneva« sporočamo da smo priložili danes položnice za vplačevanje naročnine.

Zaključek Izobraževalnega-političnega te- čaja narodno-napredne stranke se je vršil več- raj zvečer. V prostorih tajništva narodno- napredne stranke so se zbrali predavatelji in slu- šatelji tečaja, posetili pa so zaključitev tudi gg. poslanci dr. Ravnihar, Reisner in Ribnikar. Vo- ditelj dr. Pestotnik se je zahvaljeval vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu. Slušatelji naj gredo v društva in med ljudstvo kot bojovníki za napredne ideje. Pridobljeno izobrazbo naj izpremene v dejanja. Državni poslanec dr. Rav- nihar se zahvaljuje slušateljem in predavate- ljem kot podpredsednik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Povdarja, da se je šele s to šolo začelo sistematično notranje delo stranke. Mnogo mož treba še vzgojiti, ki bodo šli med široke plasti naroda, zlasti med kmet- sko ljudstvo, ki je dovezeto za vsak pouk. Ljud- je na deželi niso klerikalci. Treba je le na naši strani dela, da se zaspane in obupane ljudi dvigne. Poslanec Ribnikar je povdarjal potrebo, da ostane tečaj tudi še naprej skupaj. Vsak te- den ali vsaj vsakih 14 dni naj se prirejuje se- stanki z aktualnimi razgovori. Teorijo treba spopolniti s prakso. Tudi ob času ko ni volitev,

mahoma začele škripati stopnice, ki vodijo v prvo nadstropje.

Sherlok Holmes je nekoliko dvignil glavo in je poslušal.

»Na stopnicah se slišijo koraki«, je zaše- petal sam pri sebi, »drsaajoči koraki — oh, se- da, sedaj je nočni obiskovalec že pri vratih in posluša od zunaj, da se prepriča, ali že spim. Ej, pa mu naredim to veselje, dihal bom glasno in pravilno, da ga premotim.«

Takoj je položil detektiv glavo na bla- zine in začel globoko dihati ter smrčati.

Vrata so se nalahko odprla.

Zarek svetilke-slepice je padel v sobo, nato se je prirnila skozi ozko odprtino širo- kopleča postava in v naslednjem hipu je stal v sobi Pierre Ribodin.

Imel je na sebi samo hlače. V nogavicah se je priplazil v sobo; gornji život pa je bil oblečen v belo srajco, ki ni bila bledejša ka- kor njegov upadli obraz.

V eni roki je držal svetilko, v drugi pa velik, oster kuhinjski nož.

Sivi lasje so mu padali na čelo, in kakor oči tigra, ki se žare skozi mrežo kletke, tako so se svetili Ribodinovi pogledi skozi redke njegove lase; zrl je krepko in naravnost na spečega žida.

Sherlok Holmes se ni gnil.

Skozi polodprte oči je dobro videl, kako se v krčmarjevi roki sveti nož, videl je, da je neprijeten sklep skremžil Ribodinov obraz, toda zadovoljil se je s tem, da je z desnico krepkeje zgrabil revolver, ki ga je držal pod odejo.

Sicer je pa nadalje smrčal, ker je hotel Pierra Ribodina prepričati, da trdno spi.

(Dalje.)

1 Košček Kristusovega križa.

se mora v stranki delati. Gosp. Podkrajšek in Franchetti sta se zahvalila predavateljem, zlasti voditelju tečaja dr. Pestotniku ter vodstvu stranke. Ob zagotovili, da se tečaj nadaljuje se je zaključil I. Izobraževalno-politični tečaj narodno-napredne stranke, kateremu posvečamo radi posebne važnosti tudi v današnjem uvozniku nekaj vrstic.

Kukavica, ki leže jajca v »Slovenca«. Zelo dober prijatelj »Učiteljske tiskarne« se je oglašil včeraj v »Slovenca«. Dokazuje, da nima naša tiskarna pravice izdajati lista »Dan«. Vemo, da klerikalci ni vseč, da izdajamo zanje tolikanj strupen dnevnik, vendar pa vemo, da dotična vest ne izvira iz klerikalnih krogov. Ptičja se spozna po petju. Kukavico se pa tudi spozna po jajcu, če ga zleže v tuje gnezdo. In mi poznamo tisto kukavico, ki je zanesla po ovinkih jajce v »Slovenca«. Tistega zahrbtnega prilizjenca klerikalcem privoščimo! Kar se pa tiče tiskarne opozarjamo klerikalce, da naj pometajo pred svojim pragom predno hočejo pred našim. Mi že vemo kaj delamo.

»Slovenec« proti prof. Ilesiču. Včerajšnji »Slovenec« ostro napada prof. Ilesiča radi njegovega tajniškega poročila na skupščini društva slov. srednješolskih profesorjev. Zlasti se zaletava vanj, ker je prof. Ilesič na tej skupščini zavrnil napade onih časopisov (Slovenca) namreč! ki pravijo, »da so profesorji lenuhi in da krajejo davkoplačevalcem denar iz žepa«. »Slovenec« pravi, da je podal samo poročilo deželnozborske seje, v kateri so klerikalni poslanci take stvari očitali prof. Reisnerju. »Slovenec« tudi pravi, da je bil očitke proti prof. Reisnerju popolnoma upravičen itd. »Slovenec« se je pa pri tem ujel. On se sklicuje na poročilo o deželnozborski seji, ki jo je lani priobčil in v katerem poročilu je mrgolelo psov na prof. Reisnerja. Mi pa lahko konstatiramo, da je bilo tisto poročilo falzifikat najgrobe vrste. Poskrbeli bomo za prihodnje dni avtentično poročilo »Slovenca« in pastenografski zapisnik deželnozborski in dokazano bo kako izmišljeno kako zlagano in podlo zavito je poročilo »Slovenca« in kako malobeseden je tozadevni pasus v stenografskem zapisniku. »Slovenec« nam je dal ugodno priliko, da razkrinkamo deželnozborsko »poročilo« katoliških žurnalistov. Prof. Ilesič si že radi tega sme čestitati, da go je napadel »Slovenec«.

Samí sebe farbajo. Izvrševalni odbor S. L. S. je izdal včeraj izjavo, v kateri pravi, da je vzel na znanje poročilo dr. Šušteršiča o njegovem imenovanju za deželnega glavarja ter ga naproša, naj svoj državnozborski mandat ohrani tudi še zanaprej. Dr. Šušteršič da je izjavil, da ustreza ti soglasni želji. Nam se le čudno zdi, da klerikalci ni sram take stvari še v tisk dajati. Kar objavljaajo kot sklepe izvrševalnega odbora S. L. S. je že zdavnaj preje dr. Šušteršič sam odločil. To kar je sedaj dr. Šušteršič dal prikramati izvrševalnemu odboru je že preje dal tiskati po časopisih. Saj so vsi pisali še pred sejo izvrševalnega odbora S. L. S. ki se je vršila baže v torek 9. t. m. zvečer, da obdrži dr. Šušteršič tudi državnozborski mandat, ter da se ne bo ničesar izpremenilo v razmerju, ki ga ima dr. Šušteršič do stranke doma in na Dunaju. Jasno je torej, da je dr. Šušteršič preko izvrševalnega odbora celo transakcijo za deželnega glavarja napravil na lastno pest. On je kratkoma za kravo zbarantal, sedaj jo je pa dal na ogled izvrševalnemu odboru, ki ni mogel in ni smel drugega storiti kot kravjo kupčijo odobriti. Gospodje bi lahko bili vsaj toliko previdni, da bi tako izjavo zase ohranili. Bi vsaj celemu svetu dokazali, da nimajo nobene samostojnosti in nobene besede. Sicer pa menda ti gospodje sami sebe farbajo. Le to je značilno, da se edinole dr. Šušteršiča nikdar barva ne prime.

S. L. S. — kmetska stranka! 400.000 kmetov voli v vodstvo S. L. S. 18 kmetov, 600 duhovnikov pa 27 duhovnikov. Iz tega sledi, da zastopa vsak kmet v vodstvu S. L. S. čez 20 tisoč kmetov, vsak duhovnik le kakih 20 svojih stanovskih kolegov. 20.000 kmetov, ali 20 gospodov, to je vse eno. Zares lepa ljudska stranka, lepa kmetska stranka, pri kateri ima tisoč kmetov ravno tako vrednost kot en duhovnik.

Brata Wrighte

obračata zopet nase pozornost celega sveta.

V celem se je težko upoznati v teh dveh čudakih, Vilburgu in Orevillu Wrightu. Dandanes je že čisto gotovo, da sta tadvaj predzna letalca **plula po zraku** s pomočjo zrakoletnega gnanega z vijakom, še pred letom 1906. A šele meseca kinovca tega leta se je namreč S. Dumont v Parizu »odtrgal« za nekaj metrov od zemlje. Da sta bila za nekaj let naprej, sta dokazala prihodnje leto, ko sta prišli v Evropo **daleč nadkrilila s svojimi vspehi francosko šolo**. Toda ta se je hitro opomogla; z nezasišano energijo je dohitela oba brata, premagala njih rekord in stroje tako, da se dandanes po Evropi rabi le še malo letal Wrightovega sestava. Da pa sta to originalna človeka, dokazuje še njuna posebna priprava za odskok od zemlje, tzv. **katapult**. Odlet postane sicer odvisen od te priprave, toda stroj se dvigne od zemlje v primeroma **kratkem času, gotovo in lahko**.

Ona dva sta prva vpeljala tudi metodo za izravnoteženje s pomočjo **zakrivljenih koncev** perotnic. Sicer se je dokazalo pri patentnem sporu, ki je nastal vsled tega, da je bil ta način rabljen že leta 1900 na francoskem letalu, imenovanem Avion; toda to letalo ni letelo!

V celem sta v Evropi pogorela na celi črti; ne samo pri patentnem sporu, temveč izgubila sta tudi trg. Zato se v Evropi tudi nikoli **nista držala** prav dolgo, in sta se vedno vrnila kmalu v Ameriko, kjer so jih **njuni rojaki obsuli s slavo in — dolarji**.

Nehote vprašamo, kje je tičal vzrok tega njunega neuspeha? Iznajti nekaj nekoliko let pred drugimi, a vendar ne žeti uspeha za svoje delo in bistroumnost!

Menim, da je bila njuna napaka v tem, da sta postopala baš narobe, kot bi bila morala.

Čudno potem ni, da hoče na deželi v vsaki občini imeti edino in glavno besedo župnik ali ka plan. On misli za 1000 kmetov, njegova beseda zaleže za 1000 kmetskih glasov.

Dva politična shoda se vršita prihodnjo nedeljo dne 14. t. m. Na Uncu pri Rakeku je prvi shod ob 3. popoldne in sicer pri Ribariču. Drugi shod se vrši zvečer ob 8 pri Gabrenju na Rakeku. Na obeh shodih bo govoril g. državni poslanec dr. Ravnihar o pomenu občinskih volitev ter o političnem položaju v deželi in državi.

Remuneracije za kmetijski pouk. Kranjski deželni odbor je dovolil dogovorno za deželnim šolskim svetom 110 učiteljem 4500 K remuneracije za kmetijski pouk. Na posamezne okraje se razdeli ta svota tako-le: Postojna 525 K; Kočevje 425 K; Krško 750 K; Kranj 170 K; Ljubljana 60 K; ljubljanska okolica 455 K; Litija 380 K; Logatec 510 K; Radovljica 215 K; Rudolfovo 475 K; Kamnik 335 K; Črnomelj 200 K.

Napredno gibanje na Štajerskem. Na Svečnico dne 2. februarja se vrši ustanovni shod na prednega gospodarskega in političnega društva za občine Škofja vas, Smartno, Nova cerkev, Dobrna, Višnja vas in Frankolovo Ustanovitev društva je bila sklenjena na lanskem prostestnem shodu v Ljubčini. Jednaki društvi se pripravljajo še za Savinjsko dolino in za St. Jur, Dramlje in okoliš. Na delo za organizacijo naprednega življa od občine do občine!

Vzorno mestno gospodarstvo v Celju. Na mestnem magistratu so prišli na sled nekemu p. n. e. verjenju, ki dobro osvetljuje vzorni red, ki ga ima dr. Ambrožič, ki sili kot reformator v okolico, pa ne vidi gnolja v katerem se pogreza mesto vsak dan bolj.

Celjska okoliška občina, ki šteje nad 7000 prebivalcev je v šolskem oziru bolj zane-marjena, ko zadnja gorska vas. Deška šola je nastanjena v prostorih, ki grozijo, da vsak dan razpadejo, par razredov pa se potika v neki zasebni hiši v gosposki ulici. Dekliške šole pa ta občina sploh nima, nadomestuje jo za šilo zasebna samostanska šola, kjer je uveden polndnevni pouk. In potem se še čudimo, da je v nemških mestnih šolah 426 slovenskih otrok. Ali je res vsega zla kriva ljudska nezavednost in nemško našilje, ali niso nemara poklicane naše korporacije krajni šolski svet in občina se »pregoreče« potezala za šolo. V večnem cincanju smo živeli 10 let in še smo čakali, da nas je mesto zopet prehitelo z impozantno palačo novo ljudsko in meščansko šolo, kjer ne zmanjka prostora za slov. deco. Slišimo, da se na spomlad začne zidati dekliška šola v okolici, z deško šolo smo kar naenkrat spet zadovoljni, zakaj tako, ne smemo vprašati, ker je celjsko šolsko vprašanje bilo vedno skrivnost, iz katere še do danes ni nič izlezlo.

Žalostna obletnica. Včeraj je minilo ravno leto dni, ko se je v Belgradu ponesrečil mladi slovenski avijatik Edvard Rusjan. Njegova slovenska kri je oškropila zidove belgrajske trdnjave, a srbski narod mu je ohranil večni spomin. Na njegovem grobu postavi monumentalen spomenik, a v belgradskem parku »Kalimegdan«, kjer se nahajajo kipi najznamenitejših srbskih mož postavijo njegov doprsen kip, rodbini ponesrečenega Rusjana pa so nabrali in oddali velik denaren dar. Včeraj na dan obletnice njegove smrti so belgradske dame, kakor nam poročajo brzojavno iz Belgrada, okrasile njega grob s cveticami. Velik venec je poslal na grob pre-tolonaslednik Aleksander in of cirji belgradske posadke. Ves dan so romale velike množice ljudi na njegov grob, na belgradskem pokopališču Slava spominu prvega slovenskega avijatika!

Draginjska doklada za poštne oficijante. Kakor se nam poroča, so poštni uradniki graškega poštnege ravnateljstva že dobili draginjsko doklado, oficijante, oficijantje in drugi uslužbenci pa še zastojni čakajo na beraško odmerjeno nagrado. Upamo, da se v področju tržaške direkcije ne bo tako postopalo. Vsi so potrebni doklade, tembolj pa of ciant in i ficijantine in uslužbenci, torej dajte nagrado vsem hkrati in takoj!

Namesto da bi bila izročila svojo iznajdbo javnosti, sta jo skrivala. Poskusi so se vršili v nepristopnem kraju. Aparat sta stražila kot svetinjo!

Okrog leta 1903. Santos Dumond, Blieriot in drugi do tedaj še niso znali nič drugega kot stroj za drugim razbijati. Če bi bila tedaj **javno nastopila v Evropi**, bi bili omenjeni izumitelji v svojih poskusih daleč prekošeni, opustili svoje poskušanje in letalo Wrightovega sistema bi bilo gotovo vsaj za nekaj let **obvladalo celi svet** in Wrighta bi bila postala nezmerno bogata.

Mogoče da ju je obvladala misel, da je treba stroj do skrajne meje izpopolniti in nato napraviti z že gotovim strojem **zmagosl. pohod** po svetu; prodati posameznim vladam iznajdbo za ogromne denarje in stopiti tako v krog ameriških milijarderjev. Toda medtem, ko sta izpopolnjevala svoje stroje, so se posrečili prvi leti Francozom, ki svojih poskusov nikakor niso skrivali in jih radi vidajali pred pozvanci.

Kje bi bilo zrakoletstvo danes, če bi bila brata Wrighta seznanila javnost s svojim izumom takoj ter omogočila legijam inženierjev in izumiteljev sodelovati pri nadaljnjem izboljševanju! **Za cele tri leta dalje!** Predstavimo si, kaj pomenijo za začetek zrakoletstva tri leta! Kje smo, danes, kje smo bili 1. 1908. in kje bomo 1. 1914. Tam smo pa mogli biti že dandanes.

Stvar izgleda skoraj, kot kazen usode za brata Wrighta za to, ker sta zadržala napredek zrakoletstva — če se je to dogodilo iz gmotnih ozirrov.

Takšne misli pridejo na misel človeku, ki zasleduje napredek zrakoletstva, če bere **zadnja in najnovejša poročila** o bratih Wrightih. Glasom njih je namreč letel Orville Wright z letalom **brez motorja**, in sicer se je **vzdržal v zraku čez devet minut**. Pri tem se je držal tako-kečo na istem mestu, a stroj se je samočino vzdrževal v ravnotežju.

LJUBLJANA.

Ljubljanski župan konfisciral svojo sliko. Interesantno in značilno za demokratsko naziranje našega novega župana je dogodoba, ki se je pripetila včeraj popoldne. Vznak veselja, da je Ljubljana zopet dobila svojega župana in v znak posebnega ponosa, ki ga imamo Ljubljancanje na svojo vrhovno glavo, so prijatelji župana dr. Tavčarja izpostavili v »Narodni knjigarni« krasen njegov portret. Popoldne se je pa slučajno peljal po Prešernovi ulici tudi sam župan dr. Tavčar. Zapazil je svojo sliko v izlozbi, ali čez nekaj minut je že izginila — na njegovo željo.

Predavanje prof. dr. Ilesiča ki ga je hotelo prirediti »Splošno žensko društvo« v petek zvečer odpade in je preloženo na drugi teden.

Hud pretep med Čuki na Viču. V nedeljo so imeli Čuki na Viču v društvenem domu zabavo, po kateri so se vsled prevelikega življenja alkoholnih pijač tako hudo razvneli, da so si posegli med seboj v lase in da so si navijali ušesa. Ob tla so metali čukarske čepice, pljuvali nanje, med seboj pa so se zmerjali s »Čuki« in drugimi laskavimi priimki. Pater Teodor je bil ves iz sebe. Jokaje jih je miril in vpil: »Ali sem Vas to jaz učil?« Seveda sedaj čuki skrivajo ta tepež in se boje, da bi prišel v javnost.

Risarski tečaj za učitelje. Na c. kr. drž. obrtni šoli v Ljubljani bo od 15. aprila do 15. julija II. del strokovnega tečaja za učitelje risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. Ta II. del risarskega tečaja je nadaljevanje I. dela tega tečaja, ki je bil 1. 1910 in je namenjen v prvi vrsti vdeležencem I. dela risarskega tečaja. Prošnjo za vspejem je vlagati potom šolskega v. d. stva naravnost na ravnateljstvo c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani do 15. februarja t. l.

Jastrebn divji petelin. Včeraj popoldne je v Rudniku pripodil velik jastreb krasnega divjega petelna prav do hiš Bil je to obupen poskus rešiti si življenje. Petelin je končno popolnoma omagal in obstal, jastreb pa se je divje zahropil vanj, svest si slastnega kosila. V zadnjem hipu pa pride preganjanemu petelinu na pomoč pogumen dečko, ki jastreba prepodi, petelina pa varno vzame v svoje varstvo in zaščito Vsega spehanega, toda popolnoma nepoškodovanega je prinesel v Ljubljano, kjer se je poskrbel, da bo petelin še pel prihodnjo pomlad.

Umrli so v Ljubljani. Dne 8. prosinca: Katarina Jenko, delavčeva žena, 42 let, Radeckega cesta 11. — Dne 9. prosinca: Vitomil Ravnihar, nadpoštarjev sin 5 let, Emonska cesta 8. — Dne 10. prosinca: Bogoljub Kranjc, rejence, 4 mesece Sv. Florjana ulica 9. — V deželni bolnici: Dne 7. prosinca: Josipina Verderber, posestnikova žena, 39 let.

Tuji v Ljubljani 9. prosinca: M. Marinček, c. kr. notar — Tržič Peter Supanž, c. kr. pisarniški oficijal, — Trst Julij Fink, namest. oficijal, — Gradec Al. Šajpah, posestnik — Vel. Loka. Avg. Belle, tovarnar, — Unec. Rih. Höfig-mann, nadporočnik — Bjelina Fran. Obernosterer, trgovec — Bruck ob Muri Ivo Farszky, bančni uradnik — Zagreb. Rob. Klmpfinger, nadinženir — Dunaj. V. Majdič, veletržec — Kranj. Iv. Pintarič, trgovec — Laško. Tomo Zupan, prof. sor — Okroglo. Josip Kľofutar, tovarnar — Tržič. Marija Pfeifer, posestnica — Krško.

DRUŠTVA.

Na Silvestrov večer je nabral za Družbo sv. Cirila in Metoda v gostilni g. Volariča pri Robiču g. Andrej Škočir pri zbranem veselju omizju 9 K, neimenovan pa je daroval 1 K 10 v za »tista beseda, ki neznano reč«. Denar se je poslal direktno Družbenemu vodstvu in se darovalcem zahvaljuje najtopleje. Gospodična Nar. Legatova je poslala Družbi rodoljubne pozdrave iz Logatca in 14 K 60 v, katere je nabrala v prav prijateljski družbi pri narodnjaku g. Kerenčanu. G. Anton Gnus, nadučitelj v Dolu pri Hrastniku, je poslal Družbi 3 K 78 v. katere je nabrala njegova hčerka na Silvestrov večer v gostilni g. Fr. Laznika od članov »Prostovoljnega gasilnega društva na Dolu«. G. Gregor Peternel, gostilničar v Poljanah pri

Škofji Loki, poslal Družbi 26 K 28 v, katere je nabrala gđč. Rozinka Jesenkova na Silvestrov večer v njegovi gostilni. Ob odhodu g. Albina Železnika, poštnege oficijala v Ljubljani, nabralo se je pri g. Kocmurjevi v St. Petru na Krasu 7 K, katere je poslal Družbi gosp. poštni asistent Vinko Janežič. Gospod trgovec in posestnik Tihomil Jenko iz Podgrada v Istri je o poroki z gđč. Terezijo Damjanovo dne 7. t. m. položil na oltar narodne ljubavi 100 K: 50 K v dar Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in 50 K v dar Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro in osvedočil na vzoren način, da je dostojen sin blagopokojnega rodoljuba g. Slavojca Jenka. Poročencema želimo najobilnejšo srečo. Iskrena hvala!

Narodno blago za družbo sv. Cirila in Metoda. Prva slovenska zaloga čaja in rumu v Ljubljani, Rožna ulica 41, je poslala Družbi prispevek 60 K za drugo polovico 3. leta. Ta kupčija se je vsled premile zime letos skrčila nekoliko, vendar naj pa vsak, ki čaj uživa, daje redno prednost temu po kakovosti najboljšemu blagu. G. P. Magdič, veletržec v Ljubljani, je poslal uže peti stotak od prodanih narodnih znakov. To je pač znatna vsota, katero je prikupčeval za našo Družbo rodoljubni g. Magdič, čegar trgovino priporoča narodna požrtvovalnost gospodarstva in solidnost same trgovine in njenega blaga.

Priporočamo vsem zavednim Slovincem, da takoj v začetku leta in potem vstrajno celo leto delujejo vsestransko za družbo sv. Cirila in Metoda, da ne bomo jeseni zopet v strahu čitali poročila, da je Družba tudi to leto nazadovala!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca decembra 1911. l. sledeči promet, in sicer: Prejemki. A. Redni dohodki. 1. Prispevki iz nabiralnikov 2334 K 98 v. 2. Prispevki podružnic Kranjsko 4390 K 66 v, Štajersko 2337 K 11 v, Koroško 50 K, Primorsko 5124 K 65 v, skupaj 11.902 K 42 v. Razni prispevki 13.975 K 98 v, skupaj 28.213 K 38 v. B. Izredni dohodki. 4. Prispevki za obrambni sklad 3780 kron 98 v, skupaj 31.994 K 36 v. Izdatki. A. Redni izdatki. 1. Plače, remun. učit. osebju, razni računi, itd. 15.347 K 64 v. B. Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavnico, ozir. obrambni sklad 12.210 K 51 v, skupaj 17.558 K 15 v, torej prebitka 4.436 K 21 v. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Postojnski podružnični družbe sv. C. M. priredita dne 21. januarja 1912 predpustno veselico s koncertom. petjem i. t. d. ter se uprizori tudi neka veseloigra. P. drobn program se objavi pozneje.

Družstvo inženierjev v Ljubljani naznanja, da se vrše sestanki redno vsak drugi in četrti četrtek v mesecu in sicer za sedaj v gorenji sobi pri »Roži«. vsakrat ob 8 zvečer. Prihodnji sestaneke danes. Predava g. Ing. Vinko Stgar.

Plesni venček. Plesi odsek slovenskega trgovskega društva »Merkur« priredi 1. februarja t. l. v veliki dvorani »Nar. doma« plesni venček, na katerega gg. člane in prijatelje društva že sedaj opozarjamo.

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v četrtek se igra drugič na našem odru Sofoklejeva »Antigona« in Cavalottijeva veseloigra »Jejtejava hči« (predstava za nepar). — V soboto opera »Carmen« z gospos dr. Horvato, soprogo hrvatskega parlamentarca, odlično altistiko in igralke, v glavni ulogi. — V nedeljo popoldne ljudska igra »Naša krl« pri zelo nizkih cenah, zvečer prvič burka »Vražji Rudi«.

Slovensko dramatično društvo v Celju uprizori v nedeljo 14. januarja »Lokalno železnico« v Narodnem domu.

Kupujte „Dan“!

Izvod samo 6 vinarjev.

s katerega smo se spustili. Če bi bilo narobe, bi bilo to popolnoma proti danes popolnoma znanemu in po nobeni teoriji ali poskusu ovrženemu zakonu o ohranitvi energije.

Ze Lilienthalu se je posrečilo parkrat, da se je dvignil nad mesto vzleta pri posrečenih poskusih, ki so se vršili na Nemškem in ki jih je žal pretrgala smrt vsled padca z letala.

Vzrok za ta navidez nemogoč pojav je edino veter, seve veter, ki vleče od zemlje navzgor. Čeprav se nam zdi tak veter na prvi pogled nemogoč, vendar se lahko prepričamo o njem, če pogledamo, **do kake ogromne višine nese včasih prah, papir in smeti**. Saj imajo ti predmeti tudi gotovo težo, sicer bi »obviseli« sami v zraku ali pa bi se celo dvigali zopet do brezkončnih višav. Mora biti torej tu **neka sila**, ki jih vkljub zemski privlačnosti **dviga kvšku**.

Tak zračni tok v napačni smeri imenujemo boljše **vrtnice**, ker ni pravilen in je podoban nekakšnim valovom spodnjih plasti, ktere dviga zrak kvšku. Nepretrgan tok kvšku hitrega zračnega toka nastane najbrže edino le nad razsežnimi peščenimi planjavami, na katere močno pripeka sonce. Tu se na razbeljenih ravnini ogreti zrak dviga stalno, pravilno in dosti hitro, kar najlože opazujemo pri **dimu, ki se dviga iz tovarniških dimnikov**. Dim se v tem slučaju dviguje namreč hitro in v velikanko višino, dočim se dviga sicer tudi v zraku brez vetra le **leno**. Toda takšen zračen tok se dobi v celem le redko kje; v praksi moramo računati le na one vrtnice, ki se pojavljajo pri vsakem vetru, posebno pri hudem. To pojasnjuje poročila, da se O. Wright spušča na svoje polete **samo, kadar vleče močan veter**. Omenjeni vrtnici se pojavljajo pred vsem pri tleh, kjer nastajajo vsled tega, ker se odbija **zrak od tal, posebno pa od umetnih zaprek, plotov, hiš, drevia itd.**

(Konec prih.)

Dne 13. januarja zvečer vsi na „Sokolski raj“ Sokola I. v Mestni dom!

Velikanski požar v New-Yorku.

V enem najobjudenejših delov mesta New-Jorka stoji velikanska palača zavarovalne banke Equitable, ki ima 15 nadstropij. V osmem nadstropju te palače je nastal včeraj popoldne požar, ki je izbruhnil v kuhinji restavracije in je upepelil vse poslopje. V trenutku je bila vsa palača v plamenu in gašenje požarnih bramb, ki so prihiteli na lice mesta je izdalo jako malo, ker so vodni curki sproti radi velikanskega mraza zmrzovali in so pokale vodovodne cevi. Ker je bilo nemogoče ogenj pogasiti, so se gasilci omejili samo na čuvanje sosednjih poslopj, kjer so nameščene tudi skoro same banke. Po napornem delu gasilcev in vojaštva se je to posrečilo, a Equitable palača je zgorela popolnoma do tal in je danes velika razbeljena razvalina. Ta požar je eden največjih katastrof, kar se jih je doslej dogodilo.

O požaru se poročajo sledeče posameznosti:

Začetek požara.

Ogenj so zapazili v restavracijskih prostorih osmega nadstropja. Najprej so ga mislili ugasiti pogasiti sami, zato niso alarmirali tudi požarne brambe. Ogenj, pa se je vedno bolj razširjal, uslužbenci so opazili, da je njih trud brezuspešen in so se le tedaj alarmirali požarno brambo, a bilo je že prepozno, ogenj se je z bliskovito naglico širil naokoli in se plazil iz nadstropja v nadstropje. Tekom treh minut je bila požarna bramba na licu mesta, vojaštvo in policija je začelo rešilno akcijo, zaprlo ulice, a bilo je že prepozno, celo poslopje je bilo v plamenu in je od daleč do mogle delovati brizgalnice, a še te ne popolnoma v redu, ker je vihar preprečil vsako rešilno akcijo.

Pretrajali prizori.

Med požarom so se odigravali strašni prizori. Na strehi so se prikazali trije moške, goreči kakor baklje in so skočili v globočino, kjer jih je reševalno moštvo pobralo popolnoma razbite. Koliko oseb se je pri požaru ponesrečilo, se sedaj še ne ve. Ko se je začel prvi alarm, da je ogenj izbruhnil, so prestrašeni uslužbenci drli k liftom, toda stopnišča so že bila vsa v dimu. Pri liftih je nastala silna gneča in so se odigravali divji prizori. Moški so ženske odri-vali in le od daleč do mogle delovati brizgalnice, a še te ne popolnoma v redu, ker je vihar preprečil vsako rešilno akcijo.

Žrtve požara.

Koliko žrtev je zahteval ta požar se še danes ne ve. Dosedaj so našli že nad 20 sežganih trupel, a sodi se, da število mrtvih veliko večje, ker so ljudje bežali v spodnje prostore, o katerih se je trdilo, da so varni pred ognjem. Toda do sedaj radi podrtij še niso mogli dospeti do teh prostorov zato se tudi še ne ve, kaj je z vrednostnimi papirji, ki so bili shranjeni dol. Ponesrečilo se je tudi šest gasilcev.

Škoda.

Škoda, ki jo je povzročil ta požar je naravnost ogromna. Poslopje samo, ki je imelo nad 600 pisarn je popolnoma uničeno. Škoda sama na poslopju se cení nad 20 milijonov dolarjev. Nastane pa vprašanje kaj je z vrednostnimi papirji, ki so bili shranjeni v blaginjskih prostorih, do katerih sedaj še niso prispeli. Ako so zgoreli tudi ti prostori tedaj se cení škoda na 15000 milijonov dolarjev.

Posledice požara.

Vsled negotovosti usode vrednostnih papirjev, ki so bili shranjeni v Equitable banki, je delovanje iste za nekaj časa prenehalo. Vsled katastrofe je nekaj bank, ki so bile v denarni zvezi z Equitable-zavarovalnico ustavilo svoje poslovanje. Bančni promet je skoraj v celnem mestu ustavljen. Ako se potrdijo vesti, da so zgoreli vsi vrednostni papirji, tedaj je velik denaren polom neizogiben. Med drugimi dragocenostmi so zgoreli tudi znameniti spomini milijarderja Harrimana, kralja železnice, dragocena knjižnica in znamenit arhiv.

Požar traja še vedno.

Zadnja poročila o new-yorški katastrofi se glase, da požar še vedno ni pogasjen, tudi do denarnih shramb še niso dospeli, tako da je usoda vrednostnega papirja popolnoma negotova; nekdanj ponosna palača je danes goreča razvalina!

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

GALIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Lvov, 10. januarja. Danes se je oglasila pri gališkem deželnem maršalu Badeniju in cesarskem namestniku Bobrzymem deputacija rus. posl., ki je izjavila, da bodo v jutrišnji otvoritveni seji gališkega deželnega zbora začeli Rusini s hrupno obstrukcijo. Oba funkcionarja sta vzela to izjavo brez vsake pripombe na

znanje. Iz tega se sklepa, da je razpust gališkega deželnega zbora že gotova stvar ter, da se isti izvrši že jutri. Z ozirom na razburjenost med Poljaki in Rusini in ker se je bati izgreda, je policija za jutranji dan odredila najobsežnejše varnostne odredbe. Vsi dohodi do deželne zbornice so bili že danes mnogobrojno zastraženi. Iz dežele so dospeli celi transporti zandarjev.

LETOŠNJI VOJAŠKI NABORI.

Dunaj, 10. jan. Z ozirom na vesti, da se bodo letošnji vojaški nabori vršili vsled debate in sklepanja o brambni reformi pozneje, izjavlja vlada, da se bodo vršili letošnji vojaški nabori po vsi Avstriji v navadnem času, to je spomladi kakor doslej.

DELCASSE — NOVI FRANCOŠKI MINISTER ZUNANJIH ZADEV.

Pariz, 10. januarja. Vsled dogodka v zadnji seji francoske zbornice je podal minister zunanjih zadev de Selves svojo demisijo, katero je predsednik republike Fallières sprejel. Portfelj je ponudil dosedanjemu mornariškemu ministru Delcasseeu, kateri je reprezentant takozvane francoske revanš-politike napram Nemčiji in odločil sovražnik Nemcev. Delcassee, ki je že enkrat opravljal to službo, je prevzel portfelj.

Berlin, 10. januarja. Vest o imenovanju Delcasseea francoskim zunanjim ministrom je nemško javnost precej presenetila, ker vsi poznajo Delcasseea kot neizprosnega nasprotnika Nemčije in njene politike.

London, 10. januarja. Angleški listi se obširno bavijo z Delcasseejevim imenovanjem in povdarjajo, da je novi minister zunanjih zadev popolnoma mož na svojem mestu, ki bo znal dobro zastopati francoske interese, ki po zadnjih mednarodnih dogodkih teko precej vspretno.

PRETEP MED POSLANCI.

Lvov, 10. januarja. Danes je v neki tukajšnji gostilni prišlo do pretepa med državnimi poslancema Ceglinskim in Baczyńskim na eni in med Rusini, ki so bili v večini sorodniki pri dijaških izgredih v Lvovu ustreljenega Rusina verji, en natak, ki je hotel umiriti razburjene duhove, je bil smrtno nevarno, več drugih oseb lažje ranjenih.

POŽAR V NEW-YORKU.

London, 10. jan. Gasilec se dosedaj še ni posrečilo pogasiti ognja, ker se ne morejo radi velikanske vročine približati razvalinam. Dognat se tudi še ne more število žrtev ter se ne more konstatirati, kaj se je zgodilo z vrednostnimi papirji. Na borzi vlada iz strahu pred denarnim polomom velikansko razburjenje.

RAZNO.

Interesantna anonca. V nekem nemškem časopisu stoji sledeča zanimiva anonca: „Slišal sem, da se o meni govori, da sem naznanil nekatere svojih kolegov, ker puste igrati v svojih gostilnah razne hazardne igre. Ker pa nisem voljan, ubijati čas pred sodnijo, obljubim onemu, kateri to pravljico iz neumnosti verjame, 3 kro- ne, onemu, kateri to vest iz zlobnosti razširja, 5 kron, povzročitelju teh laži pa 10 kron; toda vsakdo, ki si želi zaslužiti obljubljeni denar, mora priti sam k meni po njega. Obenem naznam, da kupim leskovke za vsako ceno. Dunkel- berg, gostilničar.“ — Bržkone si ni hotel nihče zaslužiti denarja, kajti — leskovke!

Peristoletnica device orleanske. Včeraj je poteklo 500 let, kar je bila v vasi Domremy na Francoskem rojena deklica Ivana d'Arc, splošno znana v zgodovini pod imenom devica Orlean- ska, ki je pomogla francoskemu kraljeviču Karlu v boju proti Burgundcem in Angležem do pre- stola. Dolgo časa jo je spremljala v boju sreča, dokler je Angleži niso vjeli in 30 marca 1431. kot čaradejko na trgu Rouennu zažgali. L. 1894 je proglasil papež Leo XIII devico Orleanško za blaženo, njen spomin se obhaja na Francoskem vsako leto v mesecu maju kot narodni praznik. V zadnjem času so francoski katoličani povzeli akcijo, da se Ivana d'Arc proglasi za svetnico.

Kaznovana pošast. Neki ruski žurnalst, ki ni vedel, kaj bi pisal v svoj časopis, je prišel na idejo, igrati pošast. Strašil je kot bela prikazen po mestu. Ljudje so bili zato seve v velikem strahu in on je celo afero izvajal za svoj list. Toda tega veselja ni dolgo užival. Policija ga je prišla in sodnik je kaznoval pošast na 10 dni zapora in 20 rubljev denarne globe.

* Koliko je republik. Pariški list „Gaulois“ piše: V Evropi je sedaj pet republik: Portugal- ska, Francoska, Švica, Andoro in San Marino. Poslednji dve sta zelo mali državi. V Afriki je samo ena republika, Liberia, katere prebivalci so sami črnci. V Aziji in Avstraliji ni držav, ki bi imele republikansko državno obliko. V Severni in južni Ameriki je več republik, ena največjih so Združene države, a najmanjša Costa Rica s 320.000 prebivalci. Vseh skupaj je sedemnajst. Vseh republik na svetu je torej 23, v katerih živi 160 milijonov prebivalcev.

* Prebivalstvo Dubrovnika. Po zadnjem ljudskem štetju ima Dubrovnik 12.909 prebival- cev in 1341 vojakov. Prebivalstvo se je v zad- njih 10 letih pomnožilo za 837 oseb, ne vra- čunši vojske.

* Igrača s številkami. Ako posadite okolo mize 12 ljudi — trinajst, pravijo, je nesrečno število — ni to posebno težka stvar. Ako pa ho- čete goste prevesti, tako da pride vsak na drugo mesto, morete dobiti 479,001 600 izprememb ali kombinacij, to je toliko, da bi rabili za vse iz- premembe 3696 let, ako bi vsako minuto noč in dan izpreminjali. Kdor ne verjame, naj poizkusi. Ni verjetno, a je res. — Take izpremembe so mogoče tudi z drugimi stvarmi n. pr. z domi- nami. Domina obstoji iz 28 domin. Ako igrata štiri osebe, pride na vsako 7 domin. Ako hoče- mo doseči, da bi imele vse štiri osebe vsakokrat drugih 7 domin, je mogoče doseči 137,680,171.200 izprememb in se igra lahko toliko različnih iger.

To število je tako veliko, da število vseh iger, kolikor se jih je igralo, odkar so domine na svetu, ne doseže. S kartami, ki jih je 32 in na katere igrajo navadno štiri osebe po 8krat je mogoče doseči 354 883.859.560 izprememb. Isto je pri loteriji. Od 90 števil je mogoče sestaviti 4005 amb, 117 480 tern in 2 555 190 kvatern. Iz 90 števil pa se jih dvigne le pet, to se pravi, da v 400%, slučajih lahko izgubi in le v enem slučaju dobi. Pri tem je razmerje 1 proti 511.037. Zato se v loteriji tako težko zadene in zato je loterija za državo velik dohodek, ki nese vsako leto nekaj milijonov.

* Analfabeti v Evropi. Nek švedski statistik je glede evropskega šolstva prišel do sledeših podatkov: v posameznih državah pride na 100 prebivalcev nastopno število analfabetov: Rumu- nija 75 Srbija in Rusko 62, Portugalsko 60, Bol- garija 53 Italija 31 3, Avstro-Ogrska 30, Nizozemsko 2-1, Angleško 0-1, Francoska 0 2, Dansko 0 2, Nemčija 0 05, Švedska in Švica 0 01. Od vseh otrok v starosti od 5. do 15. leta ob- iskuje šolo le 50 odstotkov redno. Evropa šteje 465.451 šol, 1 050 634 učiteljev in 42 281.691 učencev.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. — Menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačuje vnaprej; zunanji inserenti v znakmu. Znakmuček malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Gospodična išče stanovanje s hrano. Po- nudbe pod »Februar« na »Prvo anončno pisar- no. 49—1

Upravništvo „Dneva“ sprejme takoj več spretnih akviziterjev.

Plača, oziroma provizija po dogovoru. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno“.

Išče se hišinja

k otrokom z začetkom februarja. Starost vsaj 25 let. Pogoj: da govori lepo slovenščino ter je spretna v šivanju. Natančneje v „Prvi anončni pisarni.“

Celo noč odprto

Kavarna Leon

Celo noč odprto

Sveže!

Vsaki petek

Sveže!

jadranske in severomorske ribe.

V ponedeljek, sredo in soboto dunajsko-novomeške klobasice in dunajski kruh. — Vsak ponedeljek praške jetrne in krvave klobase pri trdku

T. MENCINGER v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Zaradi inventure prodaja

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5

vso izgotovljeno obleko za gospode in dečke ter konfekcijo za dame in deklice pod glo- boko reducirano ceno.

O. Bernatovič.

O. Bračko

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 12
priporoča prave fine francoske

parfume, bogato zalogo rokavic

In vse v to stroko spadajoče predmete v najl- nejši kakovosti. Vnajna naročila točno in solidno.

Ivan Ravnihar

urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana, Sv. Petra cesta 44

Za vsako pri meni kupljeno kakor

tudi popravljen uro jamčim 1 leto

Lastna delavnica za popravila in vsakršna dela.

Slike naprodaj

od 50letnice „Narodne čitalnice“: „Živa slika Alegorija“, „Zveza dramatičnega društva“ i. dr. v ateljeju

L. KREMA, Ljubljana

Frana Josipa cesta šte. 3.

FR. P. ZAJEC

optični zavod

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

Daljnogled, toplo- mere, in zrakomere vseh vrst. Očala, ščipalniki na- tančno po zdravni- škem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in po- štnine prosto.

Kavarna „Central“

Sv. Petra nasip št. 37.

Danes in vsak dan

KONCERT

damskega in moškega zbora „Javor“ iz Zagreba.

Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporoča

ŠT. MIHOLIČ.

Kmetska posojilnica 4 1/2 0/0 ljubljanske okolice

r. z. z. n. z. obrestuje hranilne vloge po Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

Samo 6 dni z brzoparniki francoske družbe!

Najkrajša vožnja čez Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkarti) za vse razrede dobiš edino pri

ED. ŠMARDA oblastveno potrjena potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska c. 18.

Vozne liste iz Amerike v staro domovino po najnižji ceni. Izdaja vozne liste po vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Velika zaloga pohištva in tapetniškega blaga

FR. KAPUS

Marije Terezije cesta 11. (Kolizej.)

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke ter kuhinjsko pohištvo.

Sprejema se tudi oprema hotelov.

Zmerne cene.

Izdelki solidni.

MINKA KOCJAN

Sv. Petra cesta šte. 28.

nasproti „Zlate kaplje“

založnica trebušnih pasov v tuk. dež. bolnici, se priporoča cenjenim damam v izdelovanje vsakovrstnih najmodernejših steznikov, oprsnikov, životkov, ravnodržalcev, trebušnih pasov, po navodilih gg. zdravnikov. P 659

Posebna soba za pomerjanje. Popravila se radovoljno sprejemajo.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

V Ljubljani, Židovska ulica šte. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje

Plisiranje

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —

Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih golsserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1—3 krone, velja „Sladin“ ali dr. pl. Trnkoczy-ja „Sladni čaj“ 1 zavojček z 1/4 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavživa z najboljšim uspehom.

Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkoczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII, Josefstädterstraße 25; III, Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 3.

Francosko žganje Velika steklenica z navodom o rabi 1 K 20 h, 60 h, tucat 6 K.

: : **Francosko žganje z mentholom,** : : ki mu je pridejan menthol kot zdravilno, bolj utešujoče sredstvo. Posebno priporočljivo za drgnjenje udov po težki in naporni hoji. Ena steklenica 1 K 80 h.

Vino s kino in železom. Steklenica 1 K 20 h, 2 K, 3 K.

Zdravilni konjak, steklenica po 1, 2, 6 kron.

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

Razpošiljanje po pošti. Prva največja eksport trrdka. Preizkušeno lekarniško blago. Drogliške cene. Mastlin za živinorejce. Telefon 190.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K. Slapšak: Turki pri Sv. Tihnu, Ilustrovana knjiga. Cena 120 K.

M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 150 K.

Šupar: 0 prvinah in spojinah, Ilustrov. Cena 150 K.

Brunet: Telovadba. Cena 4 K.

Mešiček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.

Marolt: Zgodovinske učne slike. Cena 2 K.

Vizitke

Kaj izide zopet

?

Kuverte s firmo

Kaj izide zopet

?

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I, II. in III. zvezek. Cena à 150 K. — Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 150 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirovnikove narodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si ohranimo zobe. Cena 20 vin.

Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.

Razni napisi na lepenkah za šole.

Novo! Popravljalna znamenja na tabelah.

Tabela o pravilnem mešanju umetnih gnojil.

Vse tiskovine za knjižnice.

Uradne tiskovine za županstva.

Vse najnovejše tiskovine za obrtno - nadaljevalne šole.

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.